
Vuoden 2024 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen käsittely

KhVi 31.03.2025
3/02.04.01.03/2025

Valmistelijat

Hallintojohtaja Sanna Lahti p. 040 199 2310
Kunnanjohtaja Topi Heinänen p. 040 199 2146

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös kalenterivuotta vastaavalta tilikaudelta raportointivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kuntalain 114 §:ssä on määräykset konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta, konsernitilinpäätöksen sisällöstä ja laajuudesta.

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, erillistilinpäätökset, allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät sekä luettelot ja selvitykset. Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase sekä konsernitase, -tuloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöksessä esitetään lisäksi taseyksikkönä vesi- ja viemärilaitoksen eriytetyt laskelmat. Tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus ja sen tulee sisältää olennaiset tiedot kuntakonsernin toiminnasta, tuloksen muodostumisesta, taloudellisesta asemasta, toiminnan rahoituksesta sekä rahoitusasemasta ja siinä tapahtuneista muutoksista. Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kunnan ja kuntakonsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kuntalain lisäksi tilinpäätöksen laadinnassa sovelletaan kirjanpitolakia, kunnan tilinpäätöksen laatimista ohjaavia asetuksia sekä kirjanpitolautakunnan hyvinvointi-alue- ja kuntajaoston antamia ohjeita ja lausuntoja.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. Toimintakertomuksessa esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Virolahden kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 on laadittu soveltaen 29.10.2024 annettua yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi ja tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätöstä täydentämään on lisäksi laadittu erillinen henkilöstöraportti, joka on hyväksytty henkilöstöjaostossa, käsitelty yhteistyötoimikunnassa ja käsitellään kunnanhallituksessa ja valtuustossa samassa aikataulussa tilinpäätöksen kanssa. Henkilöstöraportti täydentää tilinpäätöksen toimintakertomusosaa ja se on tarkoitettu erityisesti työyhteisön, johdon ja poliittisten päätöksentekijöiden käyttöön.

Vuosi 2024

Virolahti päivitti kuntastrategiansa kesken valtuustokauden, kun syksyllä 2023 nähtiin, että toimintaympäristön muututtua voimakkaasti oli kunnan tarkasteltava uudelleen toimintansa suuntaa ja sen strategisia painopisteitä. Haastavasta taloustilanteesta johtuen nousikin 1.1.2024 voimaan tullessa kuntastrategiassa keskeisimmäksi painopisteeksi talouden tasapainottamisen, ja tämän eteen on kunnassa tehty hartiavoimin töitä myös niin päättyneellä kuin jo alkaneella uudellakin tilikaudella.

Henkilöstö on ollut suuren myllerryksen keskellä käytännössä jo syksystä 2023 alkaen, kun Virolahdella on samaan aikaan selvitetty mahdollisuutta kuntaliitokseen Haminan kanssa, käyty sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialaa koskevia yhteistoimintaneuvotteluja Virolahden kunnan tarpeita vastaavan henkilöstöorganisaation muokkaamiseksi ja rakennettu toimintoja ja organisaatiota tekniselle ja ympäristötoimialalle Virolahden omana toimintana. Kunnan ylimmässä johdossa on tapahtunut henkilövaihdoksia ja useita keskeisiä tehtäviä on menneen vuoden aikana hoidettu sijaisjärjestelyin.

Kaakon kaksikon yhteistoiminnan päättyminen sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla ja kuntatekniikan toimialalla 31.7.2024 vaikutti kunnan toimintojen organistointiin ja myös henkilöstön tehtäviin. Liikkeenluovutuksin siirtyi 1.8.2024 henkilöstöä sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla Virolahdella Miehikkälän työnantajavastuulle ja kuntatekniikan henkilöstöä Miehikkälästä Virolahdelle. Virolahti nosti ylös teknisen toimen palvelut omana tuotantona, lukuun ottamatta rakennusvalvonnan palveluja, joissa päätettiin jatkaa yhteistyötä naapurikunnan kanssa siten, että Miehikkälä tuottaa tämän lakisääteisen palvelun myös virolahtelaisille edelleen. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnoissa löydettiin myös uusia yhteistyön muotoja Kaakon kaksikon yhteistoiminnan purkamisen jälkeen, kun Miehikkälän kunnan aloitteesta miehikkäläläisten yläkouluopetus järjestetään syksystä 2024 alkaen Virolahden yläkoulussa. Tämä toi yläkoululle lähes 50 uutta oppilasta yhden kesän aikana ja yläkoulun ja lukion rehtori teki tiimeineen suuren työn käytännön toimintojen organisoimiseksi käytännössä heinäkuun aikana. Miehikkälä päätyi hankkimaan myös varhaiskasvatuksen vuorohoidon palvelut Virojoen uudesta päiväkodista, missä vuorohoitoa tarvitsevat kuntakaksikon perheet ovat käytännössä tottuneet asioimaan jo Kaakon kaksikon yhteistoiminnan aikana. Yhteistyö talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalveluissa jatkuu myös edelleen.

Topi Heinänen aloitti itsenäisyyden tien valinneen Virolahden kunnanjohtajan tehtävässä 14.1.2025 ja työ käytännössä käynnistyi kunnan koko henkilöstöä koskevien yhteistoimintaneuvottelujen läpiviennillä. Osin jo vuonna 2024 käynnistetyistä sopeutustoimista huolimatta kuntakonsernissa on edelleen säästösyistä muokattava palvelurakennetta ja löydettävä uusia toimintamuotoja alkaneen vuoden 2025 aikana, jotta erityisen vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen osin

toimintaympäristön muutoksista johtuen ajautunut Virolahti onnistuu kevään 2025 aikana vakuuttamaan valtiovarainministeriön arviointiryhmän omalla sopeuttamisohjelmallaan ja välttämään uhkaavan arviointimenettelyn. Osoituksena jo toteutettujen ja suunniteltujen toimien riittävydestä voidaan pitää valtiovarainministeriön joulukuista päätöstä myöntää Virolahdelle 585 000 euroa harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2024. Virolahden kunnan talouden ja toiminnan sopeuttaminen onkin nyt käytännössä kiinni kuntapäättäjien tahtotilasta ja kyvystä tehdä tarvittavat vaikeat päätökset vielä ennen huhtikuun kuntavaaleja ja antaa siten sitoutuneille viranhaltijoille ja osaaville työntekijöille sekä uusille valtuutetuille eväät talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Kaikista 2020-luvun alun haasteista huolimatta on Virolahdella vahva tahto säilyttää itsenäinen asema maamme kaakkoisimpana merenranta- ja rajakuntana. Aurinkovoimalahankkeen edellyttämä kaava on saanut lainvoiman loppuvuodesta 2024 ja kunta odottaa hankkeen etenevän investointipäätökseen ja rakennuslupavaiheeseen vuoden 2025 alkupuoliskolla. Rauhan saavuttaminen Ukrainassa olisi keskeistä Suomen ja koko Euroopan turvallisuuden kannalta. Turvallisuus ja varautuminen ovatkin olleet keskeisiä teemoja monissa kuntaorganisaatioissa, myös Virolahdella. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja toimintaohjeet päivitettiin Virolahdella vuonna 2024 ja käytännössä näitä sovelletaan kuntakonsernissa vuodesta 2025 alkaen.

Vuonna 2024 kunnan toimintakate (-8 806 730 euroa) toteutui lähes 350 000 euroa budjetoitua parempana. Peruspalveluiden valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset toteutuivat vuonna 2024 likimain oletetussa tasossa. Virolahti sai noin 74.000 euroa arvioitua enemmän OKM:n valtionosuutta ja 585.000 euroa harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, mikä Virolahden kunnalle myönnettiin joulukuussa 2024 täydentämään kunnan muita talouden tervehdyttämistoimia. Verotuloja kokonaisuutena Virolahden kunnalle kertyi vuonna 2024 yli 360.000 euroa budjetoitua enemmän, mikä kunnallisverojen osalta selittyy suurelta osin vuonna 2024 suoraan kunnallisverosta tehtävien vähennysten, erityisesti työtulovähennyksen (työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksut) merkittävällä pienenemisellä. Myös yhteisöverotuotto toteutui yli 120.000 euroa odotettua suurempana, kun taas kiinteistöveroja kertyi noin 140.000 euroa arvioitua vähemmän. Emokunnan vuosikate kääntyi kuitenkin vuonna 2024 jälleen positiiviseksi 925.271,20 euroa, suunnitelman mukaiset poistot olivat yhteensä -1 505 194,57 euroa, jolloin tilikauden tulos jäi kuitenkin alijäämäiseksi -579 923,37 euroa. Tilikauden tulos on siis merkittävästi budjetoitua parempi, kun talousarvion laadintavaiheessa ennakoitiin lähes kahden miljoonan euron vuotuisia alijäämiä.

Kunnan nettoinvestointien taso pysyi edellisvuoden tapaan edelleen hyvin maltillisena: toteuma 2024 tilinpäätöksen mukaan oli yhteensä 307 309 euroa, kun talousarvion yhteydessä hyväksytyssä investointisuunnitelmassa varauduttiin yli 800 000 euron investointeihin. Uutta lainaa jouduttiin näin ollen vuonna 2024 nostamaan vain 0,8 miljoonaa euroa, kun talousarvion laadintavaiheessa varauduttiin jopa 1,3 miljoonan euron lisäykseen. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitellusti 400 000 euroa, jolloin lainakannan lisäys kokonaisuutena tilikaudella oli 400 000 euroa ja toisaalta lisäys rahavaroissa tilikauden aikana oli noin 643 000 euroa. Tilinpäätökseen liitetyt rahoituslaskelmat osoittavat, että sekä emokunnalla että kuntakonsernissa toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi vuoden 2024 aikana positiiviseksi ja konsernin lainakanta hieman pieneni rahavarojen merkittävästä lisäyksestä huolimatta.

Virolahden kunnan konsernitaseeseen kertyi tilikauden 2024 aikana uutta alijäämää -690 134,67 euroa, minkä jälkeen kertyneitä alijäämiä konsernitaseessa on yhteensä 3 634 315,16 euroa, eli 1 242 euroa/asukas. Tilinpäätöksessä 2024 täyttyy näin ollen yksi kuntalakiin kirjattu mahdollisesti arviointimenettelyn käynnistävä raja-arvo, minkä vuoksi kunta voi päätyä erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettelyyn vuonna 2025. Kriteerien täyttyminen ei aina johda arviointimenettelyyn, sillä menettely käynnistetään valtiovarainministeriössä suoritettavan kokonaisharkinnan jälkeen. Virolahdella on oltu tietoisia lakiin kirjattujen raja-arvojen täyttymisestä tilinpäätöksen 2024 valmistumisen jälkeen, ja kunnassa onkin jo osin toteutettu talouden tasapainottamistoimia ja tehty myös alkuvuoden 2025 aikana täydentäviä suunnitelmia niiden toteuttamiseksi. Valtiovarainministeriö päättää arviointimenettelyn käynnistämisestä ja vastaa sen toteuttamisesta. Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) maaliskuussa 2024 julkaistun tarkastuskertomuksen 2/2024 ”Arviointimenettelyn toimivuus kuntien talouden tasapainottamisessa ja palveluiden turvaamisessa” mukaan arviointimenettelyn on koettu edistävän kunnan talouden tasapainottamistoimia.

Liitteet Virolahden tilinpäätös ja toimintakertomus 2024
Virolahden henkilöstöraportti 2024

Esittelijä Virolahden kunnanjohtaja Topi Heinänen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää

- 1) allekirjoittaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja jättää tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilintarkastajien tarkastettavaksi.
- 2) saattaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.
- 3) esittää kunnanvaltuustolle, että tilikauden alijäämä 579.923,37 euroa siirretään yli-/alijäämätilille.
- 4) esittää kunnanvaltuustolle henkilöstöraportin 2024 hyväksyttäväksi.
- 5) valtuuttaa viranhaltijat tekemään tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen tarvittavat tekniset korjaukset, korjaamaan mahdolliset kirjoitus- ja asiavirheet sekä muokkaamaan valtuustolle lähetettävän tilinpäätöskirjan ulkoasua.

Päätös